

1. Опис навчальної дисципліни

Показники			Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
Денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодш ий бакалавр» 2 роки	денна на базі ОКР «Молодш ий бакалавр» 3 роки		Денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодш ий бакалавр» 2 роки	денна на базі ОКР «Молодш ий бакалавр» 3 роки
Кількість кредитів			ОПП (ОНП) Фізична культура і спорт	Обов'язкова		
4,5	4,5	4,5				
Загальна кількість годин						
135	135	135				
Модулів – 4			Професійна кваліфікація: бакалавр з фізичної культури і спорту	Рік підготовки		
Змістовних модулів – 4				3	1	2
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – не передбачене				Семестр		
				66	26	46
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторна – 4 самостійної роботи студента – 2			Освітньо- кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	Лекції		
				–	–	–
				Практичні		
				90	90	90
				Самостійна робота		
				45	45	45
			Вид контролю			
			залік	залік	залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання - 2/1.

2. Загальні відомості, мета і завдання дисципліни

Робоча програма виробничої (тренерської) практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 017 «Фізична культура та спорт») на основі «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.12.1994 р. № 351, «Положення про практичну підготовку студентів НУБіП України» (від 27.10.2021 р.), навчального плану та освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт», містить мету та зміст практики, вимоги до її проходження, методичні вказівки щодо її

проведення та оформлення первинної документації.

Виробнича (тренерська) практика дає змогу студентам глибше засвоїти педагогічні знання про зміст освіти, цілісність педагогічного процесу, методи навчання та виховання, форми організації навчально-тренувального процесу; перевірити свої знання та вміння в умовах, що моделюють ситуації майбутньої професійної діяльності. Під час даної практики студенти набувають первинного досвіду діяльності у ролі тренера з обраного виду спорту груп початкової підготовки.

Міждисциплінарні зв'язки: одночасно з такими взаємопов'язаними між собою дисциплінами, як теорія і методика викладання обраного виду спорту, теорія і методика плавання, підвищення спортивної майстерності з обраного виду спорту, загальна спортивна психологія та блоку вибіркового компонента ОП: практикум (лижних видів спорту, фітнесу, плавання), теорії і методики викладання (гандболу, настільного тенісу). передбачає можливість використання отриманих знань у процесі вивчення навчальних дисциплін, таких як: виробнича практика за профілем майбутньої роботи, теорія і методика дитячо-юнацького спорту, та блоку вибіркового курсів: практикум з (легкої атлетики, пауерліфтингу, футзалу).

Метою виробничої (тренерської) практики є закріплення у студентів професійно-орієнтованих знань, умінь та навичок, необхідних для здійснення професійної діяльності, принципів її організації та форм проведення занять, прийняття самостійних рішень, реалізації їх у практичній діяльності тренера-викладача з виду спорту в спортивних секціях, дитячо-юнацьких спортивних школах, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних школах олімпійського резерву, училищах з підготовки олімпійського резерву, відділеннях шкіл вищої спортивної майстерності, спортивних клубах.

Завдання виробничої (тренерської) практики є:

- Сприяти покращенню та закріпленню професійно-орієнтованих знань, умінь та навичок студентів у практичній підготовці.
- Ознайомити студентів із змістом роботи тренера-викладача з виду спорту у процесі тренувальних занять вихованців ДЮСШ.
- Закріпити у студентів розуміння організації, планування, проведення та управління в навчально-тренувальному процесі вихованців ДЮСШ.
- Сприяти вдосконаленню знань, методичних умінь та навичок самостійно проводити тренувальні заняття з вихованцями ДЮСШ.
- Сформувати стійке прагнення у студентів до вдосконалення майбутньої професійної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні положення сучасної теорії та методики підготовки спортсменів;
- мету, завдання, принципи, засоби, методи навчання та тренування з обраного виду спорту;
- суть та зміст структури підготовки до змагань з урахуванням закономірностей періодизації спортивного тренування;
- методику набору і відбору перспективних дітей у спортивні секції;
- організацію та проведення змагань з обраного виду спорту;

- матеріально-технічне забезпечення тренувального процесу та змагань.

вміти:

- ефективно використовувати основні положення загальної теорії та методики підготовки спортсменів;
- здійснювати навчально-виховний процес в обраному виді спорту з урахуванням вимог сучасних науково-методичних концепцій програмування, контролю та управління процесом фізичної підготовки спортсменів високого класу;
- застосовувати основні положення теорії спорту для розв'язання завдань набору та відбору спортсменів;
- організовувати та проводити змагання з обраного виду спорту, виконувати функції судді та представника команди, дотримуватись правил техніки безпеки, експлуатації спортивного інвентарю та спортивних споруд.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК) :

- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенству права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність працювати в команді;
- здатність планувати та управляти часом;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності спеціальності (ФКС) :

- здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях;
- здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують;
- здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини;
- здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми;
- здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар;
- здатність до безперервного професійного розвитку.

Програмні результати навчання (ПРН)

- здатний показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення;

- здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами;
- здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань;
- демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя, проведення роз'яснювальної роботи серед різних груп населення;
- оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати й проводити фізкультурно-оздоровчі заходи;
- знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

**Денна форма навчання на базі ПЗСО, ОКР «Молодший бакалавр» 2 роки,
ОКР «Молодший бакалавр» 3 роки**

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями 8 б семестр								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Лекції									
Практ. роботи	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Сам. робота	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Індивідуальні зан									
Консультації									
Модулі	М1; М2 М3; М4								
Контроль по модулю									К М1;М2 М3; М4

2. ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Види педагогічної діяльності	Кількість годин	Організаційні форми виконання завдань	Форми звітності
<i>Модуль 1. Організаційна робота</i>			
1. Настановча конференція. Проведення інструктажу з правил охорони праці та безпеки життєдіяльності практики.	2	Керівником практики від кафедри фізичного виховання і спорту	Запис у щоденник
2. Знайомство з об'єктом практики. Обговорення графіку виконання всіх видів завдань.	2	Бесіда з директором, методистом практики. Самостійна робота	Запис у щоденнику
3. Складання індивідуального плану роботи студента на період практики	6	Самостійна робота	Запис у щоденнику.
4. Атестація за 1-9 тиждень педагогічної практики	6	Підсумкове зібрання бригади	Оцінка методиста за звітний тиждень практики
5. Участь в методичних засіданнях	8	Бесіда з методистом кафедри фізичного виховання і спорту. Виконання індивідуального плану	Оцінка методиста кафедри фізичного виховання і спорту за звітний тиждень практики
6. Систематично вести журнал обліку роботи групи	4	Самостійна робота	Запис у журналі
7. Проведення самоаналізу студента за підсумками практики, оформлення звітної документації	2	Самостійна робота	Звіт з практики, характеристика з бази практики
<i>Модуль 2. Навчально-методична робота</i>			
1. Розробка планів-конспектів навчально-тренувальних занять (6)	5	Самостійна робота	Допуск методиста до проведення заняття.

			Запис у щоденнику
2. Проведення навчально-тренувальних занять(6)	12	Практичні заняття у групах	Запис у щоденнику
3. Вивчення методичних посібників з питань організації, проведення та управління навчально-тренувальним процесом і тренерською діяльністю.	5	Самостійна робота	Запис у щоденнику
Модуль 3. Виховна та спортивно-масова робота			
1. Складання календарного плану спортивно-масових заходів	4	Самостійна робота	Запис у щоденнику
2. Розробка документів щодо положення змагань	6	Самостійна робота	Запис у щоденнику
3. Участь в організації і проведенні спортивних змагань або виховного заходу	10	Спортивне змагання, виховний захід	Запис у щоденнику
Модуль 4. Навчально-дослідницька робота			
1. Відвідування занять тренерів-викладачів.	6	Педагогічне спостереження, експрес діагностика	Запис у щоденнику
1. Проведення та аналіз функціонального та фізичного стану в групі.	8	Тестування	Запис у щоденнику
2. Педагогічний аналіз контрольного заняття	4	Педагогічне спостереження	Запис у щоденнику
УСЬОГО:	90		

4. Організація виробничої (тренерської) практики

Відповідальність за загальну організацію практики та контроль за її проведенням покладається на викладача-керівника виробничої (тренерської) практик від ВНЗ, що підпорядкований декану ФІТО. Викладач-керівник практики приймає і оцінює звіти студентів про проходження практики. На підставі цього він виставляє оцінки.

Керівник тренерської практики від ДДМА контролює готовність бази практики до початку її проведення, забезпечує проведення необхідних організаційних заходів: інструктаж студентів про порядок проведення практики, надання студентам-практикантам необхідної документації тощо.

До методичного керівництва тренерською практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедр та провідні фахівці з баз практики. Викладач-керівник практики від ВНЗ спільно з тренером від бази практики забезпечують високу якість виконання кожним студентом програми практики. Вони контролюють забезпечення умов праці та побуту студентів, проводять з ними обов'язковий інструктаж щодо охорони праці та техніки безпеки, проведення навчально-тренувальних занять, контролю виконання студентами практикантами правил внутрішнього розпорядку, ведуть журнал обліку проходження тренерської практики.

До обов'язків керівника практики від університету входить:

- 1) контроль за підготовленістю бази практики;
- 2) забезпечення проведення усіх організаційних заходів перед виходом студентів на практику:
 - інструктаж про проходження практики, техніку безпеки;
 - ознайомлення студентів з програмою практики;
 - узгодження дій з керівником від бази практики;
 - організація виконання індивідуальних завдань студентів;
 - надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, програма, щоденник, календарний план);
 - повідомлення студентів про систему звітності з практики, яка затверджується кафедрою, а саме: подання письмового звіту, виконання індивідуального завдання, заповнення щоденника практики;
- 3) консультування студентів протягом проходження практики;
- 4) забезпечення разом із керівником від бази практики високої якості проходження практики студентами згідно з програмою;
- 5) контроль та забезпечення відповідних умов проходження практики студентів, проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;
- 6) контроль за виконанням студентами програми практики, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, ведення або організація ведення таблиць відвідування студентами бази практики;
- 7) інформування кафедри про хід практики;
- 8) прийняття заліків з практики у складі відповідної комісії;
- 9) методичне і наукове керівництво підготовкою звітів проходження

практики;

10) організація захисту студентами звітів;

11) подання на кафедру письмового звіту про проведення практики, звітів студентів із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практики.

Керівництво бази практики доручає керувати практикою студентів кваліфікованому тренеру відповідного виду спорту, до обов'язків якого входить:

1) ознайомлення студентів з діяльністю бази практики;

2) забезпечення студентів робочими місцями;

3) допомога студентам у виконанні програми практики;

4) організація для студентів бесід, передбачених програмою практики;

5) методичне керівництво і консультації студентів-практикантів з питань практики;

6) контроль за виконанням студентами програми практики, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики.

Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, визначаються в окремих розділах договорів на проведення практики.

Студенти під час проходження практики зобов'язані:

1) до початку практики отримати від керівника практики з боку університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

2) у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

3) вивчати і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, внутрішнього розпорядку бази практики;

4) нести відповідальність за виконану роботу;

5) вести щоденник практики;

6) здати і захистити звіт з практики, своєчасно скласти залік з практики.

Під час практики студент працює за індивідуальним планом роботи і веде щоденник. У щоденнику відображається зміст проведеної студентом роботи, записуються спостереження, роздуми, а також зауваження керівників практики.

Щоденник із практики підписується керівниками та скріплюється печаткою від бази практики.

5. Критерії та методи оцінювання програмних результатів практики.

Керівник практики при оцінюванні студентів враховує рівень професійних умінь і навичок за такими критеріями:

- ефективністю методів й прийомів, які використовував студент для досягнення мети та розв'язання завдань практики характером ускладнень, що виникали у процесі проходження практики та способами їх вирішення;

- відгук керівника бази практики про студента з оцінкою його роботи;

- самоаналізом якості виконання завдань практики;

- вмінням приймати нестандартні, самостійні рішення.

Документація здається керівнику практики.

Загальною формою звітності студента за навчальну практику є звіт, що підписаний і оцінений керівником (ами) практики.

Контроль виконання студентами завдань практики здійснюється відповідальними за практику від академії та бази шляхом збору оперативної, поточної та підсумкової інформації.

Оперативний контроль проводиться у процесі виробничої (тренерської) практики відповідальними за практику від ВНЗ та бази, які контролюють виконання конкретного завдання, дотримання студентом плану практики, його трудову та навчальну дисципліну, дотримання правил безпеки. Його результати фіксуються відповідальними у робочих зошитах з наступним доведенням рекомендацій до практиканта. Мета оперативного контролю – оперативне реагування відповідальних на можливі відхилення практиканта від програми та допомога у своєчасному виправленні помилок.

Поточний контроль – проводиться наприкінці виконання певного розділу програми практики, виду роботи: проведення спортивного змагання, етапу наукового дослідження, ін. Мета оперативного контролю – допомогти практикантам оволодіти вірними професійними навичками роботи. Його результати також фіксуються відповідальними за практику у робочих зошитах з доведенням рекомендацій та оцінки до практиканта і наступним наступним врахуванням цієї оцінки під час підсумкового контролю.

Підсумковий контроль проводиться по завершенню виробничої практики з метою визначення ступеня виконання програми.

Документація здається керівнику практики.

Загальною формою звітності студента за навчальну практику є звіт, що підписаний і оцінений керівником (ами) практики.

Підсумкова атестація (диференційований залік) студентів-практикантів за результатами виробничої практики (професійно-орієнтованої) проводиться комісією з двох науково-педагогічних працівників (у т. ч. керівником практики) після аналізу звіту студента. Диференційований залік з виробничої (тренерської) практики проводиться відповідальним за практику від ВНЗ у присутності всієї навчальної групи у формі усної доповіді студента про виконану під час практики роботу. Керівник практикою від ВНЗ враховує відгук керівника від бази та оцінює усний звіт про виконану під час практики роботу. Загальна оцінка за практику визначається на підставі оцінок за усний звіт, якість підготовки необхідних документів, планів-конспектів, проведення навчально-тренувальних занять і відгуку керівника від бази.

До заліку з практики допускаються студенти, які виконали наступні вимоги:

- надали щоденник практики;
- надати позитивний відгук про проходження практики, підписану відповідальним від бази та затверджену юридичною особою від бази практики (підпис затверджено печаткою);
- надати для перевірки конспекти всіх проведених під час проходження практики занять та первинного письмового матеріалу про виконання завдань практики (журнали, протоколи, відомості, копії наказів та розпоряджень, документів обліку, результатів тестувань тощо);
- не отримали серйозних зауважень про порушення трудової та

навчальної дисципліни.

Результати складання заліку оцінюються за національною шкалою (див. таблиця 2).

Перелік документів, які подаються студентами на захист практики:

1. Щоденник практиканта (додаток 1).
2. Індивідуальний план роботи на період проходження практики (додаток 2)
3. Календарний план спортивно-масових заходів (додаток 3).
4. Документи з проведення спортивних заходів виробничої тренерської практики (положення про змагання, наказ на його проведення, протоколи змагань, наказ з підведенням підсумків змагань) (додаток 4).
5. Журнал обліку роботи групи (додаток 5).
6. Педагогічний аналіз тренувального заняття проведеного студентом-практикантом (додаток 6).
7. Плани-конспекти тренувальних занять для груп початкової підготовки (б) та 1 з них повного змісту (додаток 7).
8. Протокол тестування рухової підготовленості учнів (додаток 8).
9. Звіт про тренерську практику (додаток 9).

Критерії оцінювання результатів виробничої (тренерської) практики

№	Види педагогічної діяльності	Бали
<i>Модуль 1. Організаційна робота</i>		
1.	Настановна конференція.	0-2
2.	Знайомство з об'єктом практики.	0-2
3.	Складання індивідуального плану роботи студента на період практики.	0-5
4.	Проведення самоаналізу студентом за підсумками практики, оформлення звітної документації.	0-5
<i>Модуль 2. Навчально-методична робота</i>		
1.	Розробка планів-конспектів навчально-тренувальних занять (5 скорочених по 2 б. і 1 розгорнутий 10 б.)	0-20
2.	Проведення навчально-тренувальних занять (б)	0-30
<i>Модуль 3. Виховна та спортивно-масова робота</i>		
1.	Складання календарного плану спортивно-масових заходів	0-3
2.	Розробка документів щодо положення про змагання	0-5
3.	Участь в організації і проведенні спортивних змагань або у виховному заході.	0-5
<i>Модуль 4. Навчально-дослідницька робота</i>		
1.	Проведення та аналіз функціонального та фізичного стану	0-3
Захист виробничої (тренерської) практики		0-20
Всього:		0-100

Система оцінки знань з курсу «Виробнича (тренерська) практика»

Рейтинг студента за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ESTS
90-100 балів	відмінно	A
81-89 балів	добре	B
75-80 балів	добре	C
65-74 балів	задовільно	D
55-64 балів	задовільно	E
30-54 балів	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1-29 балів	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

6. Самостійна робота

Розподіл часу самостійної роботи виконується згідно плану навчального процесу та робочого плану дисципліни. Під час самостійної роботи студенти звертаються до літератури теоретичного курсу та допоміжної методичної літератури.

8. Рекомендована література

Основна

1. Баскетбол. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю. / Поплавський Л.Ю., Маслова О.В., Безмилов М.М., Мітова О.О., Мурзін Є.В., Четвертак О.А. К.: Міністерство молоді та спорту України, Республіканський науково-методичний кабінет, Федерація баскетболу України, 2019. 166 с.

2. Вознюк Т. В. Сучасні ігрові види спорту: Навчальний посібник. / Т.В. Вознюк. – Вінниця: ДОВ «Вінниця», ВДПУ, 2008. 350 с.

3. Воробйов М. І. Практика в системі фізкультурної освіти / М.І. Воробйов, Т. І.Круцевич. – К.: Олімпійська література, 2006. 192 с.

4. Гаценко В.П. Тренерська практика в вищому навчальному закладі / Гаценко В. П., Слаутіна Н. В.; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Навч.-наук. ін-т фіз. культури, спорту і здоров'я, Каф. теорії і методики фіз. виховання. - Черкаси : [Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького], 2010. 44 с.

5. Кольцова О.С. Практика в системі вищої освіти: [Методичні рекомендації для студентів спеціальностей 014 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт] // О.С. Кольцова, Є.А. Стрикаленко, І.В. Маляренко, Р.І. Андреева, О.Г. Шалар, В.Ю. Коваль, О.Ю. Кільницький. – Херсон: ПП Вишемірський В.С., 2019. 120 с.

6. Костенко М.П. Футзал в закладі вищої освіти: [Навчально-методичний посібник] // М.П. Костенко, В.П. Краснов, О.В. Отрошко. – К.: НУБіП України, 2019. 87 с.

7. Костюкевич В. М. Теорія і методика викладання спортивних ігор (курс лекцій): Навчальний посібник. / В. М. Костюкевич, Т. В. Вознюк, А.І. Драчук. - Вінниця: ДОВ «Вінниця», ВДПУ, 2004. 117 с.

8. Мулик В.В. Методичні рекомендації щодо практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за освітньо-професійними програмами спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» / В.В. Мулик, Ж.В. Гращенкова, В.В. Градусов, М.В. Мішин, І.П. Масляк. Харків: ХДАФК, 2020. 152 с.

9. Платонов В.М. Сучасна система спортивного тренування. К.: Перша друкарня, 2020. 704 с. 6. Таран Л.М., Мішин М.В. Олімпійський спорт, професійний спорт, загальна теорія підготовки спортсменів: у запитаннях та відповідях. Довідник. Харків: ХДАФК, 2021. 306 с.

10. Стеценко А. І. Пауерліфтинг: теорія і методика викладання. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. 459 с.

11. Товт В.А. Наскрізна навчальна програма практик студентів факультету фізичного виховання і спорту -Методичний посібник / Товт В.А., Мелега К.П., Бондарчук Н.Я., Дуло О.А., Гузак О.Ю., Щерба М.Ю. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2011. 44 с.

Допоміжна

1. Воловик Н.І. Тренерська практика: методичний посібник для студентів факультетів фізичного виховання та спорту вищих педагогічних навчальних закладів. /Н.І. Воловик, В.А. Березовський – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. 42 с.

2. Волощук, А. Особистісні детермінанти емоційного вигорання спортивних тренерів. Інноваційні підходи до формування професійних компетентностей фахівців з фізичної культури, спорту і фізичної терапії та ерготерапії: мат. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції (Чернівці, 6 листопада 2018 року) / за редакцією ЯБ Зоря. – Чернівці, 2018. – 310 с.

3. Данило С. М. Деякі аспекти специфіки готовності до професійної діяльності фітнес-тренера / С.М. Данило & В.В. Шарапов // Редакційна колегія, 2021, 63 с.

4. Дейнеко А.Х. Навчальний посібник з дисципліни «Теорія та методика обраного виду спорту» (спортивна гімнастика) / А.Х. Дейнеко, М.К. Марченков, І.В. Красова - Харків: ХГАФК, 2018. 212 с.

5. Дорошенко М. М. Виховна роль і функції тренерів дитячих, юнацьких і молодіжних клубів бойового хортингу в Україні / М. М. Дорошенко, Е.А. Єрьоменко, Р. В. Зуб // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. Наук.-практ. Конф., 04-05 січня 2021 р., м. Ірпінь / мін-во фінансів України, університет дфс України [та ін.]. Ірпінь, 2021. ч. 2. С. 1467–1481.

6. Дубовик Р.Г. Методика навчання техніки легкоатлетичних вправ. Навч. метод. посібник/ Р.Г. Дубовик, В.П. Краснов, О.І. Мироненко - вид-во Вінниця, ТОВ «Фірма планер», 2018. 29 с.

7. Комоцька О.С. Сучасні підходи до специфіки тренерської діяльності. In: Здоров'я, фізичне виховання і спорт: перспективи та кращі практики: матеріали міжнар. Наук.-практ. Онлайн-конф., (12-13 трав. 2021 р.). Київ. 2021. С. 52-54.

8. Комоцька О.С. Аналіз проблемних питань тренерської діяльності в дитячо-юнацькому баскетболі. Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: зб. Наук. Праць. Переяслав, 2020. Вип. 63. 570 с.

9. Костюкевич В. М. «Теорія і методика спортивної підготовки» (на прикладі командних ігрових видів спорту). [Навчальний посібник] / В.М. Костюкевич – Вінниця: Планер, 2014 616 с.

10. Лапицький В. О. Навчально-методичний посібник з тренерської практики : для студентів спеціальностей 6.010202 «Спорт», галузь знань 0102 – фізичне виховання, спорт і здоров'я людини / В. О. Лапицький, В. І. Гончаренко, М. Б. Чхайло. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 124 с.

11. Мотуз, К. Специфіка підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до тренерської діяльності зі спортивної гімнастики. Збірник наукових праць ЛОГОС, 2020. С 102-103.

12. Олешко В.Г. Теорія та методика тренерської діяльності у важкій атлетиці: підруч. для студентів закл. вищ. освіти з фіз. виховання і спорту / Валентин Григорович Олешко.– Київ : НУФВСУ : Олімпійська література, 2018. 330 с

13. Платонов В.М. Періодизація спортивного тренування. Загальна теорія і її практичне застосування. Київ.: Олімпійська література, 2013. 624 с.

14. Плотнікова К.Р. "Сутність феномену «тренер-викладач» та особливості його професійної підготовки." Education and pedagogical sciences. Освіта та педагогічна наука 2 (171) (2019): 24-31.

15. Полянничко О.М. Психологічні чинники професійного вигорання фітнес-тренерів. Синергетичний підхід до проєктування життєвого простору особистості : зб. Наук. Матеріалів міжнарод. Наук.-практ. Онлайн-конф. (27-28 квітня 2021 р., м. Полтава). Полтава, 2021, С. 236-239.

16. Свєртнєв О. Теоретичні засади формування професійних компетентностей тренерів з футболу в Україні / О. Свєртнєв // Педагогічні науки : наук. Журн. / полтав. Нац. Пед. Ун-т імені в. Г. Короленка. 2020. вип. 75-76.

17. Сергієнко В.М. Теорія та методика дитячого і юнацького спорту: підручник. Київ: Кондор, 2016. 542 с.

18. Сопотницька О.В., Машталер І.І. Структурно-педагогічна модель формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності в ігрових видах спорту // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка. Дрогобич: Гельветика, 2021. Вип. 36. Т. 3. С. 210-216

19. Хижняк О. Аналіз педагогічного потенціалу навчальних практик у системі спортивно-педагогічної підготовки майбутніх тренерів з боксу у закладах вищої освіти / О. Хижняк // педагогічні науки : наук. Журн. / полтав. Нац. Пед. Ун-т імені в. Г. Короленка. 2019. вип. 74. С. 86-89.